

HOTEL, CATERING BUSINESS AND TOURISM

Vitalii Volynets, Doctor of Juridical Sciences, Professor

Kyiv University of Tourism, Economics and Law

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0714-236X>

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-603-4-16>

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE HOTEL BUSINESS IN UKRAINE

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Готельний бізнес є складовою світового ринку послуг та одним із важливих джерел наповнення бюджету. Його розвиток значною мірою зумовлений впровадженням інноваційних технологій та залученням інвестицій. В Україні ця сфера поки що розвивається повільніше, ніж у більшості європейських країн, однак, попри складні реалії життя, готельний бізнес залишається популярним, поступово зміцнюючи своє місце в економічному наповненні бюджету держави. Активне відновлення туристичної інфраструктури у безпечних регіонах створює нові можливості для залучення інвесторів. Під час введення в нашої державі воєнного стану мільйони громадян не мають можливості виїхати за кордон, навіть на відпочинок. Це ускладнює і без того непросту ситуацію яка склалася на ринку туристичних послуг, оскільки внутрішній попит зосереджується переважно на готельному бізнесі та сфері внутрішнього туризму. За таких умов готелі змушені адаптуватися до нових викликів: забезпечувати безпеку споживачів, пропонувати доступні ціни, розширювати спектр послуг для різних категорій клієнтів – від тимчасово переміщених осіб до потенційних гостей. Такі зміни призводять як до труднощів, так і до нових можливостей розвитку готельного сектору в Україні.

Як слушно зауважує Є. Подаков, туристична сфера зазнала відчутних змін у 2020 році. Опинившись у складній ситуації пов'язаній із Covid-19 туристичний потік в Україні відчутно знизився. Кількість туристичних маршрутів знизилася, а тисячі туристичних фірм опинилися на межі виживання. Туристичний сектор, який активно почав відновлюватися на початку 2022 року, вже у березні того ж року зазнав значних обмежень без можливості подальшого повноцінного розвитку. Під негативний

вплив потрапили як внутрішній, так і зовнішній туризм. Повномасштабна російсько-українська війна зумовила істотне скорочення туристичних потоків до України, оскільки не може в повній мірі гарантувати безпеку та захист своїх відвідувачів [1, с. 322].

Наразі привабливим готельний бізнес в Україні важко назвати, однак не зважаючи на всі складнощі, пов'язані із повномасштабним вторгненням росії, він продовжує розвиватися попри небезпеку, тяжкий фінансовий стан в країні та ризики, пов'язані із безпекою відпочиваючих. Вітчизняні науковці В. Непочатенко та Д. Нагернюк зазначають, що згідно з результатами дослідження «Огляд готельного ринку України 2024» [2] за інформацією Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ), туристична сфера України продовжує помалу відновлюватися. Це зумовлено, насамперед, активізацією внутрішнього туризму. Так, за перший квартал 2024 року кількість платників податків цієї сфери зросла на 19% у порівнянні із аналогічним періодом попереднього року, при цьому обсяги надходження до державного бюджету продовжують зростати. До середини 2024 року рівень завантаженості готельного фонду в Україні залишався в межах 34–38%, тоді як у найбільш відвідуваних туристичних регіонах – Львівській, Івано-Франківській та Закарпатській областях цей показник перевищує 60–70%, наближаючи їх до рівня популярних туристичних центрів світу [3].

Науковець І. О. Бориславський зазначає, що у 2020 році послугами готельного бізнесу в Україні скористалися 3379,5 тис. осіб, серед яких 3125,1 тис. це громадяни України та 254,4 тис. – іноземні туристи. Найбільшу кількість туристів (понад 100 тис. осіб) зафіксовано у Львівській (209 022 осіб), Київській (182 137 осіб), Дніпропетровській (146 630 осіб), Одеській (130 280 осіб) та Івано-Франківській (119 034 особи) областях.

За основними економічними показниками готельний бізнес в Україні має низькі результати, що знижує конкурентоспроможність національної економіки. Виправити ситуацію можливо якщо вдосконалити законодавство, інвестиційну політику та систему управління підприємствами готельної сфери. Важливим є також ефективне управління та впровадження сучасних технологій, оскільки саме вони можуть забезпечити стабільний і довготривалий розвиток готельної індустрії [4].

Хоча інвестиційна привабливість України в період війни значно знижена, науковці В. В. Лагодієнко та М. В. Богданова зазначають, що залучити інвестиції можливо завдяки вдосконаленню законодавчої бази, надання правових гарантій та державної підтримки. Важливим інструментом цього процесу є зменшення податкового навантаження шляхом впровадження пільгових режимів оподаткування. Це дозволить підприємствам скоротити витрати на сплату обов'язкових податків і зборів, що також вплине на підвищення їх інвестиційної привабливості. Таким чином рівень податкового тиску та можливість застосування спеціальних податкових важелів є одним із головних чинників, які

визначають ефективність та привабливість готельного бізнесу для інвесторів [5, с. 109].

За словами А. В. Холодницької та І. В. Пшенної інвестиції є запорукою успішного функціонування та відновлення сфери гостинності, оскільки завдяки їм підвищується ефективність відновлення діяльності підприємств тимчасового розміщення та організації харчування, знижуються їх витрати, задовольняються запити відвідувачів, а відтак, зростає прибутковість та зміцнюється конкурентоспроможність на ринку товарів і послуг. Для сфери послуг характерна стабільно висока потреба в інвестиційних ресурсах, яка постійно зростає. Так, якщо у 2024 році приріст інвестицій становив 10%, то вже у квітні 2025 року він досягнув 11%. Водночас потреба у додатковому залученні інвестицій продовжує залишатися актуальною.. На думку науковців, пріоритетними напрямками інвестування на найближчі роки післявоєнного розвитку сфери гостинності України є: розбудова сучасної інфраструктури підприємств сфери гостинності; імплементація світових технологій та впровадження практики підвищення якості послуг і ефективності управління; використання досвіду країн, які зазнали впливу війни, з метою уникнення помилок та прискорення відновлення; розвиток нових сфер гостинності, які б сприяли підвищенню туристичної привабливості України, підсилюватимуть її культурну ідентичність та сприятимуть створенню нових безпечних туристичних маршрутів [6].

Дослідники І.Б. Румянцева та І.Я. Мендела говорять, що наразі доцільно залучати інвестиції для розвитку внутрішнього туризму в західній частині України, оскільки вона віддалена від зони активних бойових дій і при тому багата на різноманітні рекреаційні ресурси. Переведення готельного бізнесу на Захід країни зумовлена безпековою необхідністю, оскільки більшість відвідувачів обирають ті готелі, які обладнані бомбосховищами або підвалами, куди в разі небезпеки можна спуститися [7].

Отже, провівши дослідження інвестиційної привабливості варто зазначити, що попри війну потреба у відновленні фізичного та ментального здоров'я не зникла. Люди обирають відпочинок для того щоб відновитися, покращити свій фізичний і духовний стан. Наразі більшість туристичних об'єктів продовжує активно будуватися на Заході України, оскільки це безпечніше, а ніж приміром в центрі чи на півдні країни. Саме тому інвестори активніше спрямовують свої кошти у розвиток туристично привабливих та відносно безпечних регіонів Західної України, підтримувати попит на внутрішній туризм, та створюючи нові робочі місця, формуючи сучасну інфраструктуру та підвищуючи рівень інвестиційної привабливості країни загалом. Очікуємо, що після закінчення війни Україна залишиться інвестиційно привабливою країною, що створить умови для масштабного розвитку готельного бізнесу, відновлення туристичних маршрутів і формування позитивного іміджу країни в світі.

Література:

1. Подаков Є. С. Сучасний стан, інвестиційна привабливість та перспективи подальшого розвитку готельного бізнесу в Україні. *Економічний простір*. 2024. Вип. 191. С. 321–325. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1573/1516>
2. Результати дослідження «Огляд готельного ринку України 2024». URL: <https://ribashotelsgroup.ua/blog/rezulytati-issledovaniya-obzor-gostinichnogo-rinka-ukraini-2024>
3. Непочатенко В., Нагернюк Д. Готельний ринок України в умовах війни та перспективи його розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4816>
4. Бориславський І. О. Економічний стан та перспективи розвитку готельного бізнесу України. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2024. Вип. 4 (89). URL: <https://www.daemmt.odessa.ua/index.php/daemmt/article/view/554/508>
5. Лагодієнко В., Богданова М. Інвестиційна привабливість ресторанного бізнесу: теоретичні і практичні аспекти. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 18. С. 106–113. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/441>
6. Холодницька А.В., Пшенна І.В. Інвестиційні пріоритети для сталого розвитку сфери гостинності в Україні. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 75. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/6200/6143>
7. Румянцева І.Б., Мендела І.Я. Готельна індустрія України в умовах воєнного часу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. Вип. 11. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-11-12-02/2024-11-12-02>